

Євграфова А. О.,
к. філол. н., доцент
Василега О.,
група ЖТ-01

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ: ЗА І ПРОТИ ОЧИМА СТУДЕНТІВ

У статті розглядаються дані соціодосліджень відносно очікувань студентської молоді щодо входження України до Євросоюзу.

Ключові слова: студентська молодь, євроінтеграція.

The article deals with data of social research relative to expectations of student youth about Ukraine's accession to the EU.

Keywords: student youth, European integration.

Тема нашого дослідження присвячена проблемі Євроспрямування України. На фоні того, які інтенсивні зусилля докладають ЄС, окремі регіональні групи – країни Балтії, Вишеградської четвірки (Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія) у напрямку до підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, варто зосередити погляд на оцінюванні молоддю, а саме: студентством – подій у політичному житті країни напередодні підписання Вільнюського саміту (28 листопада 2013р.).

Актуальність теми дослідження обумовлюється нагальною потребою українського суспільства, яке у вирішенні геополітичного питання щодо повернення в Європу (чи навпаки, неповернення), виявилось неоднорідним у своєму виборі. Важливо осмислити (хоча б локально обмежено), які акценти розставляють студенти на груповому, так і на індивідуальному рівні, оцінюючи сучасну політичну перспективу. При плюралізмі думок у суспільстві, в цілому, для нас було важливо з'ясувати оцінне судження студентів. Отже, звернення до аналізу змісту та спрямованості поглядів студентської молоді в умовах політичної напруженості є актуальною, суспільною та науковою проблемою.

Мета нашої роботи – проаналізувати анкети та інші документи студентів і з'ясувати їх погляди на проблему, чи варто вступати Україні в Євросоюз, чи навпаки, їй слід обрати інший шлях.

Гіпотеза роботи – студенти – це молоді люди, і тому мають бачити перспективу розвитку країни і чітко вербалізувати свої погляди, виражаючи в такий спосіб «суспільну свідомість».

Предмет дослідження – зовнішньополітичний курс України очима студентів.

Об'єкт дослідження – свідчення концептуальних позицій студентів щодо проекту спільного майбутнього країни.

Методи дослідження. Дослідження виконувалось на основі синтезу соціолінгвістичних методів (безпосереднє спостереження, анкетування, формалізовані інтерв'ю з викладачами, щільне описання), а також – загальнонаукового аналізу, зокрема, методів індукції та дедукції, аналізу та синтезу, систематизації, порівняльного аналізу.

Обробка матеріалу здійснювалась на основі статистичних підрахунків.

Постановка проблеми. Теоретичні засади дослідження пов'язані з аспектом зовнішньої політики України та аналізом інформації про студентську молодь.

Основні тези наступні. Верховна Рада України схвалила низку документів, які визначають європейську інтеграцію як геополітичний вибір України.

Відомо, що у 80-ті роки ХХ ст. в Україні сформувалася нова наука – соціологія молоді, об'єктом якої є молодь: її загальні і конкретні риси, особливості, інтереси, потреби, проблеми соціалізації, діяльність у всіх сферах життя.

Певний прошарок молоді складає студентська молодь.

Студенти – це люди віком від 17 до 25 років, які навчаються у ВНЗ і складають певний соціальний суб'єкт.

Народжені після 1991 року, ці молоді люди (принаймні, на це можна сподіватися) незаангажовані, не травмовані політичною системою Радянського Союзу, можуть визначитися щодо вибору країни, в якій вони живуть, навчаються, мають відкритий світ через Інтернет, медіа, мистецтво, туризм, відпочинок.

Студентство, як і будь-який збірний іменник, називає поняття, що вміщує в собі сукупність осіб або предметів (нашому випадку осіб), які являють собою єдність предметів одного класу, і в той же час у такому іменникові – наявність окремих складових. Таким чином, студентство – це об'єднання студентів, де кожний – індивід зі своїми смаками, емоціями, уподобаннями, світоглядом, інтелектуальним потенціалом і т.ін. Тому вивчення та аналіз поглядів кожного окремо надасть можливість сформувати загальний портрет студентства щодо питання, яке ми намагалися досліджувати.

Студентська молодь – це частина суспільства, яка априорі несе позитивний погляд у майбутнє, може надати оцінку політичним подіям у країні, визначитися з вирішенням проблеми і, нарешті, може відстоювати свої позиції.

Як соціокультурна спільнота, студентська молодь лише відносно гомогенна, вона диференційована, у її складі виокремлюється багато субкультурних угруповань (соціальне походження, національність, традиції того чи іншого ВНЗ) [4, с.15].

У рамках нашого дослідження нами була запропонована анкета, на всі питання якої міг відповісти кожний студент, до якого ми звернулися з опитуванням, щодо майбутнього статусу України.

Анкетування проводилося у жовтні 2013р. В опитуванні взяли участь 145 студентів. Анкета містить одинадцять питань, відповіді на які, з одного боку, допомогли скласти уявлення прообізнаність студентів щодо політичного курсу України на євроінтеграцію, а з іншого, – оцінити вибір студентів, який гіпотетично займає полярну позицію : конкретний студент – «за» чи «проти» вступу до ЄС, що, в цілому, дозволило зробити висновок про ціннісні орієнтири та політичні уподобання молоді. Хоча анкетування проводилося анонімно, на чому ми наголошували, 10 студентів відмовились надати відповіді.

Вибір опитуваних студентів був, в певній мірі, вмотивований. Нами були запропоновані питання для студентів I, II IV і V курсів: першокурсники – це люди 18-19 років, які прийшли зі школи і які можуть через відсутність досвіду і несформованість громадянської позиції ще свідомо не визначитися; студенти IV і V курсу, на наш погляд, мають уже бакалаврську освіту або наближаються до завершення IV курсу. і тому вже повинні мати свою думку і вміння діяти, в разі потреби, так чи інакше, згідно із своїми переконаннями. Бо, як говорив Іван Багряний, «молодь завжди потребує ідеї. І то великої ідеї, що виходила б корінням з її інтересів і її буття» [1, с.78].

Наші спостереження дають таку картину.

Серед тих, до кого ми звернулися з відповідною анкетною, були студенти I-го курсу Сумського державного педагогічного університету (СДПУ) – 57 осіб; студенти I-го курсу Сумського державного університету (СумДУ) – 40 осіб; студенти IV курсу СумДУ – 35 осіб, студенти V курсу СумДУ – 13 осіб.

На перше питання Чи знаєте Ви, що Україна офіційно визначила зовнішньополітичний курс на приєднання до Євросоюзу, ствердно відповіли 98 осіб, тобто 67.5% ; не знали про це 47 студентів, тобто 33.5% .

Друге запитання: Коли планується підписання Угоди про асоціацію з ЄС? Чітко і однозначно «28 листопада 2013 р.» відповіли 2 студенти з усіх опитаних.

На питання: Що стало причиною зміни зовнішньої політики Януковича? Відповіді були різні. – «Не знаю» відповіли 95 студенти, а це 65.5%. Найпоширеніші відповіді: – Відносини з Росією. Вплив опозиційних сил. Арешт Тимошенко. Я не сліdkую за політикою Януковича. Критичний стан країни. Щось.

Відсутність ґрунтовних, виважених відповідей свідчить про незацікавленість студентів у сприйнятті сьогodнішніх реалій, невміння аналізувати пресу, події (чи, бодай, обізнаність з процесом взагалі). Цілком очевидно, що змістовні відповіді можливі за умови інтересу до проблеми.

Четверте питання : Чи виправдає асоціація з ЄС сподівання українців? На нього відповіли приблизно 50:50.

На 5-те питання : Хто в Україні виступає проти євроінтеґрації? Відповіді розподілилися таким чином:

- Не знаю – 52 студенти.
- Росія – 9.
- КПУ – 30.
- Партія «Свобода» – 2.
- «Український вибір» Медведчука – 50.

Ще були такі відповіді :

- 50% населення.
- Олігархи.
- Церква.

На питання : Чи є перспектива впливу проросійських рухів на зівання Євросоціалізації України? Студенти майже одноставно висловили занепокоєння діями Кремля, серед негативних акцій проти України називають відмову від українських товарів.

Восьме питання: Знаєте Ви, яка існує пропорція (хоча б приблизно) щодо підтримки Євросоюзу, з одного боку, і євразійського, з іншого, серед українців?

Всього : Знають: 25% Не знають: 75%

Питання дев'яте : Чи були Ви в Європі? Коли і з якою місією?

- Так, були – 19 студентів із опитаних, що складає 13% від загального числа.
- Не були 126, що дорівнює 87%.

А як свідчить Сергій Грабовський та Ігор Лосєв, «70% українців ніколи не були в Європі»[2, с.10].

«Наші» ж студенти продемонстрували, ще більший процент тих, хто не був в Європі, мабуть, звідси у значній частини студентства спротив, пасивність і панування радянських стереотипів.

Десяте питання: Якщо Ви відвідали хоч одну із країн Європи, то що Вас вразило та запам'яталось?Більшість студентів дали такі відповіді :

- Рівень життя.
- Архітектура.
- Патріотизм.
- Чистота.
- Виховання людей.

Одинадцяте питання: Якої позиції Ви дотримуетесь: Ви – «За» чи «Проти» вступу до СС?

Щодо бажання приєднатися до ЄС, то 94 студенти, тобто 65% опитаних, висловилися «за» вступ, «проти» – 36 студентів (23.45%). Майже 10% не визначились. Тож за нашими даними, 2/3 майже опитаних –«за» євроінтеґрацію. Це гарний показник, якщо послатися на думку Оксани Пахльовської, літературознавця, професора Римського університету «ЛаСап'єнца», яка пише у газеті «День» : «Входження в Європу – і навіть просто поки що у ЗВМ з ЄС –це проект. Це зусилля. Це

праця. Це напруження. Це дисципліна дії... Тільки якщо таких людей виявиться бодай третина в українському суспільстві, почнеться реальний, а не фіктивний процес – і не інтеграція, а повернення України до Європи [3, с.5].

Висновки. Можна сподіватися, що оптимістичний прогноз щодо «повернення України до Європи» справдиться, якщо намагання всього українського суспільства, особливо його молоді, будуть послідовними, наполегливими і незворотніми.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Багрянний І. Молодь великої України і наші завдання/ І. Багрянний // На новий шлях. Чому я нехочу вергатися до СРСР? Молодь Великої України і наші завдання. – Вид.2-ге [за заг. редакцією Лариси Івшиної] – Бібліотека газети «День >>. Україна Incognita. – Видавництво ПрАТ «Українська прес-група >> –Київ, 2013 – С.55-109 (Серія «Броньбійна публіцистика).
2. Грабовський С. Українська ідентичність: проблеми та виклики/ С.Грабовський, І.Лосев // День. – 19 листопада 2013. – С.10.
3. Лубчак В. Не маємо права на ілюзію: інтерв'ю з О. Пахльовською /В.Лубчак // День. – 18 вересня 2013. – С.5
4. Л. Г. Сокурянська. Ціннісна детермінація становлення соціальної суб'єктності студентства в умовах соціокультурної трансформації. – АДД. –Х., 2007.– 37 с.